

GUIA D'APRENTATGE

FARMACOLOGIA CLÍNICA

1. FITXA DESCRIPTIVA

CODI D'ASSIGNATURA:

G201 – Farmacologia clínica

TITULACIÓ:

Grau en Infermeria

MATÈRIA:

Bioquímica

TIPUS:

Formació bàsica

IDIOMA D'IMPARTICIÓ:

Classes: Català, Castellà

Recursos i materials: Català, Castellà i Anglès

ANY ACADÈMIC:

2025-2026

SEMESTRE:

Segon curs – Tercer semestre

GRUP:

Matí 1 / Matí 2 / Tarda

2. PROFESSORAT

TITULAR DE L'ASSIGNATURA:

Dr. Xavier Viñals Alvarez (xavier.vinals@sjd.edu.es)

PROFESSORAT:

Dr. Sergio Sánchez Nuño (sergio.sanchez@sjd.edu.es)

3. PREREQUISITS

Aquesta assignatura no té prerequisits.

4. OBJECTIUS

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és donar una base per a que els estudiants puguin conèixer els diferents grups de medicaments utilitzats a la clínica: coneixeran el seu mecanisme d'acció, les seves característiques farmacocinètiques i farmacodinàmiques, quines són les seves principals indicacions, quins són els seus principals efectes adversos i com s'han d'administrar.

5. CRÈDITS

L'assignatura és de 6 ECTS, el que representa 150 hores de treball de l'estudiant distribuïdes de la següent manera:

Presencial	Presencial (a l'aula) 30%
No presencial	Dirigit 35%
	Autònom 35%

6. BLOCS TEMÀTICS I ORGANITZACIÓ DE CONTINGUTS

Bloc 1: Aspectes generals de la farmacologia

- Introducció a l'estudi de la Farmacologia clínica: Bases i conceptes.
- Formes farmacèutiques i vies d'administració
- Farmacocinètica: absorció, distribució, metabolisme i excreció
- Farmacodinàmia: conceptes de receptors diana, de fàrmacs agonistes i antagonistes
- Mecanismes d'acció del fàrmacs
- Càlcul de dosis i dilucions de medicaments

Bloc 2: Grups de fàrmacs

- Sistema Nerviós Autònom: fàrmacs simpaticomimètics i simpaticolítics, colinèrgics i anticolinèrgics
- Fàrmacs insulínics i antidiabètics
- Farmacologia de la tiroides
- Fàrmacs de l'aparell cardiovascular
- Fàrmacs en les malalties respiratòries
- Tractament del dolor: analgèsics antiinflamatoris no esteroïdals (AINE) i analgèsics opiacis
- Terapèutica farmacològica dels processos infecciosos: Antibiòtics, antivírics i antimicòtics
- Principis del tractament oncològic: fàrmacs antineoplàstics
- Fàrmacs del sistema nerviós
- Farmacologia de l'aparell digestiu

Bloc 3: Aplicació transversal

- Conciliació de la medicació
- Farmacologia en poblacions especials
- Seguretat del pacient i Intoxicacions

7. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

TIPOLOGIA	OBJECTIUS	ACTIVITATS	% TEMPS PREVIST
PRESENCIAL (a l'aula)	Donar una base teòrica a les classes teòriques amb vessant pràctica aplicable per mitjà dels seminaris.	Classes expositives basades en presentacions powerpoint buscant intervenció de l'estudiant. Contextualització del tema dins l'assignatura i aplicabilitat clínica del contingut treballat	30%
DIRIGIT (fora de l'aula)	Activitats avaluatives individuals i grupals, preparació prèvia dels seminaris, recopilació d'informació durant les estades clíniques.	Treball grupal i qüestionaris individuals relacionats amb la teoria, casos i seminaris	35%
AUTÒNOM (fora de l'aula)	Temps destinat a l'estudi de l'estudiant i a complementar la informació/continguts de l'aula.	Propostes de material audiovisual complementari que ajudi a millorar la comprensió dels continguts.	35%

8. COMPETÈNCIES

BÀSIQUES

CB1 - Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre els coneixements en una àrea d'estudi que es basa en l'educació secundària general, i sovint es troba en un nivell que, mentre es basa en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements des de l'avantguarda del seu camp d'estudi

CB2 - Que els estudiants sàpiguin aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació de forma professional i posseir les habilitats que sovint es demostren a través de l'elaboració i defensa dels arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi

CB3 - Que els estudiants tinguin la capacitat de recopilar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per fer judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caràcter social, científic o ètic

CB4 - Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions tant a un públic de especialitzat com no especialitzat

CB5 - Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per dur a terme estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia

GENERALS

CG1- Compromís ètic (capacitat ètica i autocrítica / capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques).

CG2- Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat (capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica / capacitat de presa de decisions i adaptació a noves situacions).

CG3- Treball en equip (capacitat de col·laborar amb altres i de contribuir a un projecte comú / capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals.

CG4- Capacitat creativa i emprenedora (capacitat de formular, dissenyar projectes / capacitat de buscar i integrar nous coneixements i actituds).

CG5 - Sostenibilitat (capacitat de valorar l'impacte social i mediambiental d'actuacions en el seu àmbit / capacitat de manifestar visions integrades i sistemàtiques).

CG6- Capacitat comunicativa (capacitat de comprendre i expressar-se oralment i per escrit en català i castellà i una tercera llengua, dominant el llenguatge especialitzat / capacitat de buscar, utilitzar i integrar la informació).

ESPECÍFIQUES

CE1 - Pràctica professional ètica i legal. Responsabilitat. Acceptar el deure de retre comptes i la responsabilitat dels propis judicis i actes professionals. Reconèixer i diferenciar la pròpia responsabilitat de la d'altres membres de l'equip de salut, professionals i no professionals.

CE3 - Pràctica professional ètica i legal. Pràctica legal. Exercir d'acord amb la legislació pertinent i amb les lleis comuns. Reconèixer i respondre de forma apropiada a pràctiques que puguin posar en perill la seguretat, privacitat o dignitat de la persona. Integrar els coneixements, habilitats i actituds per proporcionar cures infermeres segures i efectives.

CE4 – Prestació i gestió de cures. Utilitzar un marc de valoració basat en l'evidència per recollir dades sobre la salut física, mental i aspectes socio-culturals de la persona i el grup. Analitzar, interpretar i documentar les dades obtingudes.

CE6 – Prestació i gestió de cures. Execució. Aplicar de forma efectiva d'acord al pla previst les cures infermeres a la persona i grup. Respondre amb efectivitat a situacions imprevistes o ràpidament canviants. Educar a la persona i grup per promoure l'autonomia i el control sobre la seva salut. Utilitzar els recursos de forma efectiva i eficient per promoure cures infermeres d'excel·lència.

CE7 – Prestació i gestió de cures. Avaluació. Avaluat els progressos realitzats per la consecució dels resultats previstos en col·laboració amb la persona i grup. Documentar i utilitzar els resultats de l'avaluació per modificar el pla de cures.

CE8 – Prestació i gestió de cures. Comunicació terapèutica i relacions interpersonals. Establir, desenvolupar, mantenir i finalitzar apropiadament la relació terapèutica. Comunicar-se eficaçment amb la persona i el grup per facilitar la prestació de cures. Utilitzar estratègies apropiades per promoure l'autoestima, dignitat i benestar de la persona i grup. Afavorir i recolzar a la persona i grup en la presa de decisions.

CE12 – Prestació i gestió de cures. Coordinar, utilitzar i gestionar de forma eficaç i eficient els recursos materials i humans. Fomentar, gestionar, avaluar la introducció d'innovacions i canvis en la pràctica infermera i en l'organització de les cures. Integrar en la pràctica els protocols i pautes organitzatives i els estàndards professionals.

CE13 – Desenvolupament professionals. Identificar la importància de la investigació per l'assoliment dels objectius de salut de la persona i grup. Utilitzar les millors evidències científiques disponibles, l'experiència infermera i el respecte pels valors i creences de la persona i grup al proporcionar i avaluar les cures infermeres. Recolzar i contribuir a la investigació en cures infermeres i salut en general.

CE15. Desenvolupament professional. Contribuir activament al desenvolupament professional continuat per a millorar la pràctica infermera. Contribuir al desenvolupament professional d'altres membres de l'equip de salut.

CE16 – Desenvolupament professionals. Utilitzar la pràctica reflexiva per identificar les pròpies capacitats i limitacions professionals i buscar el recolzament apropiat. Aprofitar les oportunitats d'aprendre amb altres persones que contribueixin a l'atenció de la salut.

9. RESULTATS D'APRENENTATGE

REFERITS A CONEIXEMENTS

- Comprendre els conceptes clau de la farmacologia, els principis actius més comuns en la terapèutica farmacològica i els diferents grups de fàrmacs més utilitzats en la clínica.
- Comprendre els conceptes relacionats amb l'administració de medicaments, els seus efectes adversos i interaccions.

REFERITS A HABILITATS

- Adquirir habilitats pel desenvolupament de les activitats relacionades amb la terapèutica farmacològica.
- Aplicar el procés d'atribució causal entre el fàrmac i la reacció adversa davant la sospita d'un efecte no desitjat.
- Avaluar els beneficis esperats i riscos associats i/o efectes derivats de l'administració de medicaments.

- Realitzar el seguiment farmacològic del pacient com a tasca integrada dins del procés d'Infermeria.

REFERITS A ACTITUDS, VALORS I NORMES

- Adquirir habilitats en relació a la cerca i síntesi de la informació de fonts bibliogràfiques farmacològiques per a la resolució de diferents casos clínics.
- Dissenyar un procés d'actuació, relacionat amb la preparació correcta i segura dels fàrmacs (analgèsic, antibiòtic, insulina,...).

10. AVALUACIÓ

A la següent taula es detalla la ponderació de les diferents activitats d'avaluació tant per **CONTINUA** com per **ÚNICA**

ACTIVITATS D'AVUACIÓ		% NOTA FINAL CONTÍNUA	% NOTA FINAL ÚNICA
BLOC 1	Examen Final	50%	50%
BLOC 2	Simulació i seminaris	40%	40%
BLOC 3	Treball i qüestionaris	10%	10%

Els criteris d'avaluació són:

CONTINUA

- Els que s'estableixen al document de "**CRITERIS D'AVUACIÓ DE LES ASSIGNATURES DEL GRAU D'INFERMERIA DEL CAMPUS DOCENT DE SANT JOAN DE DÉU**" (Veure Aula Moodle Secretaria i Aula Moodle de l'assignatura)
- **Per superar l'assignatura s'han d'aprovar tots els blocs de l'avaluació (nota mínima de 5/10 punts). L'estudiant que no superi un dels blocs de l'avaluació continuada haurà de reavaluar obligatòriament tot el bloc no superat.**

ÚNICA

- Els que s'estableixen al document de "**CRITERIS D'AVUACIÓ DE LES ASSIGNATURES DEL GRAU D'INFERMERIA DEL CAMPUS DOCENT DE SANT JOAN DE DÉU**" (Veure Aula Moodle Secretaria i Aula Moodle de l'assignatura)
- **Per superar l'assignatura s'han d'aprovar tots els blocs de l'avaluació (nota mínima de 5/10 punts). L'estudiant que no superi un dels blocs de l'avaluació continuada haurà de reavaluar obligatòriament tot el bloc no superat.**
- Els continguts equivalents a l'apartat de seminaris s'avaluaran el dia de l'examen (Avaluació ordinària) i constarà d'una sèrie de preguntes obertes i casos aplicats.
- El treball escrit es realitzarà de **forma individual**. Es requerirà d'una defensa oral del mateix, que es realitzarà el dia de l'examen (primera convocatòria).

REAVUACIÓ

El període de reavaluació es farà al final de l'assignatura. Per poder presentar-se a reavaluació de continuada o única és IMPRESCINDIBLE que l'estudiant hagi realitzat les activitats avaluatives en el període corresponent.

Seguint els mateixos criteris que a l'avaluació, per poder fer mitja ponderada amb les notes dels altres blocs de l'assignatura serà necessari haver obtingut una nota mínima de 5/10 a cada un d'ells.

Qualsevol falsificació d'un certificat o justificant comporta un suspès immediat a l'assignatura.

11. REFERÈNCIES

REFERÈNCIES OBLIGATÒRIES

- Lorenzo Fernández P., et al. Velázquez. Manual de Farmacología Básica i Clínica. 19a Edición. Ed: Panamericana. 2022
- Rang H, Dale M. Farmacología. 10a edició. Ed Elsevier; 2024.
- Somoza B, Cano MV i Guerra P. Farmacología en enfermería: teoría y casos prácticos. Madrid: ed. Médica Panamericana; 2019

REFERÈNCIES RECOMANADES

- Boyer, Mari Jo. Matemáticas para enfermeras. Guía de bolsillo para el cálculo de dosis y la preparación de medicamentos. 4ª Edición. Ed. Lippincott Williams & Wilkins. 2016.
- Castells S. Hernández-Pérez. Farmacología en enfermería. 4a edició Barcelona: Ed. Elsevier; 2024.
- Clayton B, Willihnganz M, Gurevitz SL. Clayton's Basic Pharmacology for Nursers. 18 ed. St Louis: Elsevier-Mosby; 2019.
- Florez J. Farmacología Humana. 6ª edición. Barcelona: Ed Elsevier; 2014.
- Golan D.E, Armstrong EJ, Armstrong AW Principios de Farmacología: Bases Fisiopatológicas del Tratamiento Farmacológico. 4ª Edición. Ed. Lippincott Williams & Wilkins; 2017.
- Harvey R.A., Clark M.A. Farmacología. 5ª Edición. Madrid: Ed. Lippincott Williams & Wilkins. 2012.
- Harvey M. Cálculo y administración de medicamentos. 5a ed. Barcelona: Wolters Kluwer; 2016.
- Katzung BG, Masters SB, Trevor AJ. Farmacología básica y clínica. 12ª ed. México: Ed. McGraw-Hill Interamericana; 2013.
- Lilley L, Rainforth Collins S, Synder J. Pharmacolgy and the Nursing Process. St. Lois: Mosby-Elsevier; 2014.
- Lüllmann H. Atlas de Farmacología. 6ª edición. Barcelona: Ed. Panamericana; 2010.
- Whalen K. Farmacología. 6a ed. Madrid: Lippincott Williams & Wilkins; 2016. (Harvey)